

СТУДЕНТИ-ІНОЗЕМЦІ ЯК СУБ'ЄКТ ВЗАЄМОДІЇ КУЛЬТУР

*А. А. Воронежцева ст. викл., О. В. Чорна ст. викл.
Одеський державний екологічний університет*

Успішність навчання іноземних студентів, рівень професійної підготовки залежить в значній мірі від їх соціальної адаптації в країні перебування. Перед стороною, яка приймає студентів, стоїть завдання забезпечення оптимальних умов життя і навчання іноземців з урахуванням складного процесу їх пристосування до нового образу життєдіяльності.

Труднощі соціальної адаптації обумовлені культурним шоком, який виникає у них в зв'язку з приїздом до іншої країни, чому сприяють індивідуально-особисті характеристики студентів-іноземців (знання ментальності, концептуальних схем, сценаріїв поведінки, мовних актів, соціокультурних норм, лінгвістичного етикету й прагматичного аспекту), особливості соціокультурного контексту соціальної адаптації у вищому навчальному закладі як сукупності соціальних і культурних факторів, характеристики навчальної (інтегроване навчання нерідної мови, організація навчального процесу, соціально-педагогічне супроводження професійної підготовки) і поза навчальної діяльності. Все це визначає зміст соціальної адаптації студентів-іноземців у країні перебування.

Протікання адаптаційних процесів у студентів-іноземців дослідники цієї проблеми характеризують як «гострі» та «складні» (М. І. Іванова, А. І. Суригін та інші). Студенти-іноземці проходять наступні три рівні соціальної адаптації: високий – повне прийняття умов середовища (мови, звичок та ін.); середній – часткове прийняття умов середовища, що виявляється у згоді прийняти обов'язкові норми при зберіганні елементів власної культури; низький – відокремлення чи відмова від прийняття цінностей, норм і правил іншої культури.

Аналіз ряду досліджень дозволяє визначити наступні фактори, які впливають на культуру студентів-іноземців у соціокультурному середовищі іншої країни:

1) ступінь подібності чи відмінності між культурами, яка визначається такими індексами культурної дистанції як мова, релігія, структура сім'ї, клімат, їжа та одяг (Bochner S., 1896);

2) особливості культури, до якої належить студент-іноземець. Наприклад, ритуалізованість поведінки в культурі країн Південного Сходу виявляється у хвилюванні студентів-іноземців з цих країн щодо адекватності їх поведінки (Diggs N., Murphy B., 1991);

3) особливості країни перебування (вважаються, що для плюралістичних суспільств характерна більша толерантність до культурної різноманітності, ніж для моністичних, однак, у рамках цієї роботи вказаний фактор виявляється, насамперед, у тому, наскільки якісно організована діяльність з приймання студентів-іноземців).

Разом з тим, розгляд факторів, які впливають на процес адаптації, був би неповним без урахування індивідуально-особистих характеристик студентів.

Індивідуальні відмінності. Не потребує доказів той факт, що високоінтелектуальні студенти адаптуються швидше. При цьому слід зауважити, що наукою здійснювалися спроби виділити тип особистості з загальнолюдськими цінностями, який практично не зазнає труднощів при контакті з іншою культурою. Для таких людей було введено спеціальний термін – «overseas» (Kealey D. J., Ruben B. D., 1983).

Готовність до змін. У більшості випадків мотиви перебування за кордоном у студентів-іноземців достатньо специфічні та орієнтовані отримання диплому та вченого ступеня, які можуть забезпечити їм кар'єру й престиж. Для цього студенти значною мірою готові подолати труднощі перебування в іншій країні.

Індивідуальний досвід. Установлення і наявність особистих дружніх стосунків з представниками іншої культури як соціальної підтримки будуть сприяти більш скорішому подоланню труднощів і відповідно досягненню результату, який планується.

Адаптація до культурного середовища вищого навчального закладу здійснюється за допомогою засвоєння іншої культури та занурювання студентів-іноземців у реальні ситуації соціальної взаємодії.